

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 11C/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121200674
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Pribulová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2121200674.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Zuzanou Pribulovou v právnej veci sporu žalobcu: B. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. XXX/XX, G., zastúpený: RIBÁR & PARTNERS, s.r.o., IČO: 53 191 030, Halenárska 18A, 917 01 Trnava, proti žalovanej: Slovenská republika konajúca prostredníctvom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, zastúpená: JUDr. Ing. Ivan Homola, prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava, Vajanského 22, Trnava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 4.069,63 eura spolu s nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky v sume 247,96 eura, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Vo zvyšku sa žaloba z a m i e t a .

III. Žalobca m á voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 01.02.2021, doručenou súdu dňa 04.02.2021, domáhal od žalovanej zaplata sumy 6.943,63 eura spolu s nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky v sume 247,96 eura, ako aj náhrady trov konania.

2. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa 19.04.2011 OR PZ v G., OO PZ vydalo uznesenie o začatí trestného stíhania sp.zn. J.: T.-XXXX/XX-TT-XXXXSb pre trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z.z. Trestného zákona a prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Trestného zákona. Dňa 10.10.2013 OR PZ v G., odbor kriminálnej polície vydalo uznesenie o vznesení obvinenia sp.zn. ČVS: T.-XXXX/XX-OVK-TT-XXXXBc, ktorým vznieslo žalobcovi obvinenie. Predmetné uznesenie bolo na základe sťažnosti žalobcu zrušené uznesením Okresnej prokuratúry v G. sp.zn. Pv XXX/XX zo dňa 14.11.2013. Dňa 28.10.2015 OR PZ v G., odbor kriminálnej polície vydalo uznesenie o vznesení obvinenia sp.zn. ČVS: T.-XXXX/XX-OVK-TT-XXXXKd, ktorým opätovne vznieslo žalobcovi obvinenie pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Dňa 29.12.2015 došlo k zmene právnej kvalifikácie resp. rozšíreniu obvinenia o prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytového priestoru podľa § 218 ods. 2 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Voči predmetnému uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra v G. uznesením sp.zn. Pv XXX/XX zo dňa 18.01.2016 zamietla. Dňa 31.08.2017 Okresná prokuratúra v G. podala na žalobcu obžalobu sp.zn. 1Pv X/XX/XXXX. Ako z obsahu obžaloby vyplýva, Okresná prokuratúra G. mala za to, že zistený skutok popísaný v skutkovej vete je trestným činom krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytového priestoru podľa § 218 ods. 2 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona k § 138 písm. b) Trestného zákona. Dňa 05.12.2019

Okresný súd v G. rozsudkom sp.zn. 1T/64/2017 žalobcu oslobodil spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa skutok stal. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť z dôvodu späťvzatia odvolania zo strany Okresnej prokuratúry v G.. Žiadosťou zo dňa 27.07.2020 adresovanou Generálnej prokuratúre SR požiadal žalobca o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.. Odpoveďou zo dňa 30.11.2020 Generálna prokuratúra SR oznámila žalobcovi, že neboli zistené zákonné podmienky pre uspokojenie jeho nároku na náhradu škody. Žalobca má za to, že z dôvodu nezákonných rozhodnutí orgánom verejnej moci mu bola spôsobená škoda, za ktorú štát nesie objektívnu zodpovednosť v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.. V predmetnom trestnom konaní nastal vznik ujmy nezákonným rozhodnutím OR PZ v Trnave, odbor kriminálnej polície zo dňa 28.10.2015 sp.zn. J.: G.2. K otázke určenia príslušného orgánu konajúceho v mene štátu v súlade s ustanovením § 4 zák.č. 514/2003 Z.z. žalobca uvádza, že od novelizácie zákona č. 514/2003 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2013 je pre konkurenciu príslušnosti Ministerstva vnútra SR a Generálnej prokuratúry SR rozhodujúce, či prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a či podal v trestnej veci obžalobu. Vzhľadom na to, že v prípade poškodeného bola prokurátorom zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a následne bola zo strany prokurátora podaná obžaloba, je daná príslušnosť Generálnej prokuratúry SR pre konanie v mene štátu. Žalobca svoj nárok vyvodzuje z nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neúspešne napadol sťažnosťou. Zákon č. 514/2003 Z.z. síce výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby, je však potrebné vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to úpravy zodpovednosti štátu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Je potrebné vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté a teda v rámci spoločnosti utrpel ujmu, ktorú by ako poškodený mal mať nahradenú. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Po oslobodení spod obžaloby neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia a zamietnutí sťažnosti okresnou prokuratúrou, nakoľko z hľadiska trestného konania je to bezpredmetné. Z uvedeného vyplýva zásadný záver, a to že oslobodenie spod obžaloby má v zmysle hľadiska § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Zo systematického a logického výkladu ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a tiež jeho porovnania s ustanoveniami § 7 a § 8 zákona tak vyplýva, že zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby majú zo zákona rovnaké dôsledky (ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť), ak k nim došlo z určitých dôvodov, a to v podstate preto, že predpoklad k spáchaniu trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Tieto závery svojou rozhodovacou činnosťou potvrdzuje Ústavný súd SR (napríklad III. ÚS 117/06, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016 a iné), ako aj Najvyšší súd SR, ktorý v čase po rozhodnutí sp.zn. 4 MCdo 15/2009 nevydal rozhodnutie, ktoré by bolo založené na odlišných právnych záveroch, ako sú uvedené vyššie (NS SR sp.zn. 4Cdo/66/2018). V prípadoch skončenia trestného stíhania inak než právoplatným odsúdením (aj pokiaľ obvinený nebol zadržaný, či vzatý do väzby) prichádza do úvahy vznik skutočnej škody (napr. účelne vynaložené náklady obhajoby). Najmä však v týchto prípadoch vzniká nemajetková ujma. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a to tým skôr, ak sa jedná o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Z titulu skutočnej škody podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. si žalobca uplatňuje náhradu trov konania, ktoré mu vznikli tým, že ho vo vyššie uvedenom trestnom konaní zastupoval zvolený obhajca. Titulom náhrady trov na obhajobu si žalobca uplatňuje sumu 1.943,63 eura. Výpočet výšky účelne vynaložených trov bol vykonaný v rozsahu tarifnej odmeny v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.; uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.04.2016, sp.zn. 6 Cdo 402/2015. Žalobcovi okrem vyššie vyčíslenej škody vznikla nemajetková ujma. Výšku nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutia o vznesení obvinenia určil žalobca sumou 5.000,- eur. Za rozhodné kritéria považoval žalobca dĺžku trvania trestného konania, ujmu ktorá mu vznikla z dôvodu neistoty a strachu spôsobenej v dôsledku hrozby trestov v súvislosti s trestnými činmi, za ktoré bol stíhaný. Pri určení sumy žalobca prihliadol na skutočnosť, že bol bezúhonný občan. Žalobca pri určení výšky nemajetkovej ujmy osobitne zohľadnil extrémne porušenia práv na obhajobu. Ako z obsahu obžaloby vyplýva, Okresná prokuratúra Trnava mala za to, že zistený skutok popísaný v skutkovej vete je trestným činom krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytového priestoru podľa § 218 ods. 2 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona k § 138 písm. b) Trestného zákona. Žalobca už v sťažnosti proti vzneseniu obvinenia upozornil OČTK na množstvo nesprávnych skutkových zistení. Obrana žalobcu bola paušálne odmietaná a OČTK sa námietkami nezaoberali. V neposlednom rade

je potrebné upozorniť aj na neštandardné procesné postupy OČTK. Žalobca upozorňuje, že v zmysle zákona č. 301/2005 Z.z. Trestného poriadku OČTK s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Pri analýze spisového materiálu a predovšetkým pokynov prokuratúry však možno konštatovať porušenie danej významnej trestnoprávnej zásady. V konaní došlo taktiež k výraznému zásahu do práv obvineného na obhajobu, keď prakticky 5 rokov bolo konanie vedené proti údajne neznámu páchatelovi. Obvinenému bolo vznesené obvinenie prvýkrát dňa 10.10.2013 (uznesenie bolo zrušené dňa 14.11.2013) a druhýkrát až dňa 30.10.2015, pričom bezvýznamná nie je ani skutočnosť, že trestné stíhanie bolo vedené aj za skutok podľa § 218 ods. 2 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona k § 138 písm. b) Trestného zákona, ktorý bol premlčaný. V záujme úplnosti je potrebné uviesť, že proti rozsudku Okresného súdu v G. sp.zn. 1T/64/2017 zo dňa 05.12.2019 síce prokuratúra podala odvolanie, ale následne ho zobrala späť. Vedenie trestného konania tak bolo prejavom arogancie OČTK, ktoré bezdôvodne v rozpore s vykonaným dokazovaním viedli trestné konanie. Žalobca sa tak niekoľko rokov musel brániť voči absurdnému trestnému konaniu, ktoré mu spôsobilo stresové situácie a právnu neistotu a malo vplyv aj na jeho osobný život. Titulom nemajetkovej ujmy si tak žalobca uplatňuje sumu 5.000,- eur. Žalobca si rovnako uplatňuje aj samostatný nárok na trovy konania za právne zastupovanie pri predbežnom prerokovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý právne odôvodňuje ustanovením § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka ako príslušenstvo pohľadávky, ktoré tvoria náklady spojené s jej uplatnením vo výške 247,96 eura za žiadosť zo dňa 27.07.2020 vo výške 237,34 eura + režijný paušál 10,62 eura v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z..

3. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila v tom zmysle, že so žalobou nesúhlasí a navrhuje ju zamietnuť v plnom rozsahu. Uplatnený nárok neuznáva v plnom rozsahu, pretože je nedôvodný. Skutočnosť, že osoba je oslobodená spod obžaloby, nie je možné bez ďalšieho vyhodnotiť ako spoľahlivý záver o tom, že trestné stíhanie bolo vedené nezákonne, resp. že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané v rozpore so zákonom. Zo strany žalobcu neboli uvedené žiadne relevantné argumenty, ktoré by zdôvodňovali nezákonnosť jeho trestného stíhanie. K vzneseniu obvinenia žalobcovi prišlo primárne na podklade výpovedí, pričom predmetné uznesenie bolo zo strany dozorujúceho prokurátora vyhodnotené ako zákonné. Žalovaná ďalej poukazovala na znenie § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Už zo samotnej dikcie ustanovenia § 206 ods. 1 Trestného poriadku je zrejmé, že na vznesenie obvinenia sa nevyžaduje, aby vina obvineného bola nepochybne preukázaná. V tomto smere totiž postačuje dostatočne odôvodnený záver o spáchaní trestného činu určitou konkrétnou osobou. V predmetnej trestnej veci k takémuto záveru vo vzťahu k žalobcovi v čase vydania predmetného uznesenia s dostatočnou mierou presvedčivosti nasvedčovali zabezpečené dôkazy. Na základe vyššie uvedeného nie je možné konštatovať, že by predmetné rozhodnutie bolo nezákonné, nakoľko bolo vydané na podklade dôkaznej situácie, ktorá existovala v čase vydania rozhodnutia a nakoľko zistený skutkový stav odôvodňoval postup podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Žalovaná ďalej poukazovala na zákonnú podmienku vymedzenú v ustanovení § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a na to, že v predmetnej veci neprišlo k splneniu danej podmienky pre možnosť uplatnenia zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie, a to zrušenia takéhoto rozhodnutia. Uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené ani zmenené, teda nemožno ho považovať v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. za nezákonné. V tejto súvislosti poukazovala žalovaná na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 163/2013 zo dňa 13.11.2013 a v ňom vyslovený názor, že ak uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené, nemožno ho bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. odporujúce zákonu iba z dôvodu, že sa pravdepodobnosť o spáchaní skutku určitou osobou neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Žalovaná ďalej poukazovala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/201/2007 zo dňa 30.07.2008 a na sťažnosť č. 57404/08 pred Európskym súdom pre ľudské práva vo veci Lavrechov proti Českej republike. Prokurátor v predmetnej veci postupoval na základe zisteného skutkového stavu, pričom v danej veci boli splnené zákonné podmienky na vznesenie obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj na následné podanie obžaloby. K zmene dôkaznej situácie prišlo až v priebehu vykonávania dokazovania na hlavnom pojednávaní a rozhodnutie súdu teda vychádzalo zo zmeneného dôkazného stavu, pričom daná skutočnosť mala za následok, že prišlo k späťvzatiu odvolania zo strany dozorového prokurátora. Podľa žalovanej je potrebné zdôrazniť, že k oslobodeniu spod obžaloby prišlo v dôsledku aplikácie zásady in dubio pro reo. Vzhľadom na absenciu nezákonného rozhodnutia nie je možné dospieť k inému záveru ako k tomu, že žalobcovi v dôsledku, že neboli naplnené zákonné predpoklady, nevznikol nárok na náhradu škody. Žalovaná zároveň nesúhlasila s uplatnenou výškou náhrady škody, resp. nemajetkovej ujmy, vrátane príslušenstva. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme a k uplatnenej výške žalovaná dodáva, že táto nebola zo strany žalobcu nijako preukázaná, pričom žalobca ju opiera výlučne o

výsledok trestného konania, resp. jeho dĺžku a formálne konštatovanie o „extrémnom“ porušení práva na obhajobu, čo žalobca nijako nepreukázal. Záverom žalovaná žiadala žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

4. V replike žalobca uviedol, že v prípade vyjadrenia žalovanej ide o všeobecné vyjadrenie a sporovanie nároku ako takého, resp. všeobecné sporovanie argumentácie žalobcu. V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, ktoré skončilo oslobodením spod obžaloby, je potrebné popri povahe a dĺžke trestného konania prihliadnuť najmä na závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo a na závažnosť následkov spôsobených trestným stíhaním v osobnostnej sfére poškodeného. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahŕňa aj správanie sa samotného poškodeného. Pri úvahe o forme zadosťučinenia treba preto zohľadniť aj to že spravenie sa poškodeného nemalo vplyv na vznik nemajetkovej ujmy. Za okolnosť dôležitú pre stanovenie formy zadosťučinenia (výšky nemajetkovej ujmy) treba považovať preto zistenie, že poškodený sa skutku nedopustil, skutok sa nestal. V tomto kontexte možno prihliadnuť aj na dôvody, pre ktoré k oslobodeniu spod obžaloby došlo, a to predovšetkým preukázanie protiprávneho konania oznamovateľa trestného činu. Nemožno vylúčiť, že tieto okolnosti budú dôležité aj z hľadiska závažnosti konkrétnej ujmy v osobnostnej sfére poškodeného (napr. morálnej sfére poškodeného). Ktoré konkrétne sféry osobnosti môžu byť trestným stíhaním v konkrétnom prípade narušené, nie je možné predom stanoviť. Je preto úlohou súdu, aby v každom jednotlivom prípade posudzoval závažnosť ujmy predovšetkým vo vzťahu k tým jednotlivým osobnostným sféram, ktoré poškodená osoba v žalobe uplatňuje, a síce zníženie spoločenskej dôstojnosti, prežívanie strachu z vedenia nezákonného konania, narušenie vzťahových väzieb v rodine v dôsledku stresových situácií.

5. V duplike žalovaná odkázala na svoje vyjadrenie k žalobe.

6. Žalobca ako dôkazy predložil Obžalobu sp.zn. XPv X/XX/XXXX-XX . zo dňa 28.08.2017, Odpoveď Generálnej prokuratúry SR zo dňa 30.11.2020, Rozsudok OS Trnava sp.zn. 1T/64/2017 zo dňa 05.12.2019, uznesenie o vznesení obvinenia ČVS: T-XXXX/X-T.. zo dňa 10.10.2013, uznesenie o začatí trestného stíhania ČVS: G. zo dňa 19.04.2011, uznesenie OS Trnava č.k. 1T/64/2017-968 zo dňa 30.01.2020, uznesenie Okresnej prokuratúry Trnava sp.zn. 1Pv X/XX/XXXX-X zo dňa 18.01.2016, výpočet trov s prílohami (mapa, ceny PHM, osvedčenie o evidencii), uznesenie o vznesení obvinenia ČVS: G. zo dňa 28.10.2015, záväzný pokyn Okresnej prokuratúry G. zo dňa 04.11.2015, a navrhol vykonať dokazovanie výsluchom žalobcu a svedkov W. a B...

7. Žalovaná pôvodne ako dôkaz navrhla pripojiť spis Okresného súdu G. sp.zn. 1T/64/2017, od ktorého dôkazu (resp. od označenia listinných dôkazov z trestného spisu) neskôr upustila s odôvodnením, že z trestného spisu už nebude potrebné oboznamovať žiadne listinné dôkazy, keďže tie, ktoré považuje za potrebné (uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o zamietnutí sťažnosti proti nemu), boli súčasťou žaloby.

8. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predloženými žalobcom, ako aj výsluchom žalobcu a svedkov B. E. ml. a W. E., pričom zistil nasledovný skutkový stav:

9. Uznesením ORPZ v G., odbor kriminálnej polície ČVS: G. zo dňa XX.XX.XXXX (č.l. 44) bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, s následným rozšírením obvinenia o prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona dňa 29.12.2015. Uznesením Okresnej prokuratúry Trnava sp.zn. XPv X/XX/XXXX-X zo dňa 18.01.2016 (č.l. 35) bola sťažnosť žalobcu voči uzneseniu o vznesení obvinenia zamietnutá. Dňa 31.08.2017 bola na tunajší súd podaná obžaloba sp.zn. 1 Pv X/XX/XXXX-XX (č.l. 5) pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2, ods. 3 písm. a) Trestného zákona k § 138 písm. b) Trestného zákona. Okresný súd G. v trestnom konaní sp.zn. 1T/64/2017 rozsudkom zo dňa 05.12.2019 (č.l. 15) žalobcu spod obžaloby oslobodil, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť z dôvodu späťvzatia odvolania zo strany Okresnej prokuratúry v G., ktoré bolo vzaté na vedomie uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 1T/64/2017-968 zo dňa 30.01.2020 (č.l. 33). Generálna prokuratúra SR oznámila žalobcovi listom zo dňa 30.11.2020 (č.l. 11), že neboli zistené zákonné podmienky pre uspokojenie jeho nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z..

10. Podľa § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

11. Podľa § 489 OZ, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

12. Podľa § 1 písm. a) a c) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zák.č. 514/2003 Z.z.“), tento zákon upravuje a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

13. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zák.č. 514/2003 Z.z., štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím.

14. Podľa § 3 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z., zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

15. Podľa § 4 ods. 1 písm. b) bod 1. a písm. f) zák.č. 514/2003 Z.z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu

b) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru,3) a 1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu,

f) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu4) v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

16. Podľa § 5 ods. 1 zák.č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

17. Podľa § 6 ods. 1 zák.č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

18. Podľa § 15 ods. 1 zák.č. 514/2003 Z.z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

19. Podľa § 16 ods. 4 zák.č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

20. Podľa § 17 ods. 1 až 4 zák.č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.1a) (1) V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. (2) Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím

najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. (3) Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. 8a) (4)

21. Podľa § 18 ods. 1 a 3 zák.č. 514/2003 Z.z., náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. (1) Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta.9) Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom. (3)

22. Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ÚSR“), každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

23. Podľa čl. 39 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „LZPS“), každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

24. Podľa § 121 ods. 3 OZ, príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

25. Podľa § 151 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. (1) Ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné. (2)

26. Predmetom tohto konania je žalobcom uplatnená náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy, vrátane príslušenstva, ktorá škoda a nemajetková ujma mali byť žalobcovi spôsobené uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 28.10.2015, ktoré má byť považované za nezákonné, pretože v trestnom konaní bol v konečnom dôsledku oslobodený spod obžaloby. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je v zásade dôvodná.

27. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Ustanovenie § 4 zákona č. 514/2003 Z.z. rozlišuje viaceré prípady spôsobenia škôd orgánom verejnej moci a v nadväznosti na túto diferenciáciu určuje viacero orgánov konajúcich v mene štátu. V prípade konkurencie príslušnosti Ministerstva vnútra SR a Generálnej prokuratúry SR je rozhodujúce, či prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a či podal v trestnej veci obžalobu. Keďže v tu prejednávanej veci bola prokurátorom zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a následne bola podaná obžaloba, bola daná príslušnosť Generálnej prokuratúry SR pre konanie v mene štátu.

28. Žalobca svoj nárok odvodzoval z uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 28.10.2015, ktoré považoval za nezákonné, pretože s poukazom na oslobodzujúci rozsudok súdu (z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný) nemalo byť trestné stíhanie proti žalobcovi vôbec vedené. Vzhľadom na to, že uznesenie o vznesení obvinenia nebolo nikdy pre nezákonnosť zrušené, bolo potrebné sa zaoberať otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať rovnaký význam ako zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť.

29. Súd mal za to, že oslobodenie spod obžaloby musí mať rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, pretože predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia sa nepotvrdil. V opačnom prípade by osoba, proti ktorej bolo začaté trestné stíhanie, musela znášať materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie sa skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na osohu nevinnú. I keď

teda zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby, súd mal za to, že je nutné vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (§ 6 ods. 1), keďže oslobodenie spod obžaloby má zo zákona rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezakonnosť. Hoci je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, štát to nezabavuje zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, a teda nerozhoduje, či orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.

30. V tejto súvislosti súd odkazuje na nález Ústavného súdu SR č.k. III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24.01.2017, v ktorom Ústavný súd SR uviedol, že „ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby (či zastavením trestného stíhania), je však potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 590/08 zo 17. júna 2008 a sp. zn. IV. ÚS 642/05 z 28. augusta 2007). Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nepáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (Ústavný súd Českej republiky nález sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005).“ Obdobne sa vyjadril Ústavný súd SR aj v náleze č.k. III. ÚS 44/2017-25 zo dňa 21.11.2017, kde uviedol, že „súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 sp. zn. 1 Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp. zn. 1 Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 z 18. augusta 2010).“

31. Vzhľadom na vyššie uvedené nálezy možno potom konštatovať, že skoršie rozhodnutia, na ktoré poukazovala žalovaná vo vyjadrení k žalobe, sú v súčasnosti už prekonané ustálenou súdnou praxou a oslobodením žalobcu spod obžaloby bola fakticky konštatovaná nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia ČVS: T. zo dňa 28.10.2015. Je pritom bez významu, či mohol súd v rámci predbežného prejednávania obžaloby rozhodnúť zastavením trestného stíhania, alebo či išlo o použitie zásady in dubio pro reo. Je totiž zodpovednosťou štátu, že jeho orgány činné v trestnom konaní začali trestné stíhanie voči osobe, pri ktorej sa neskôr zistilo, že k tomu dôvody dané neboli.

32. Okrem toho súd poukazuje aj na predbežnú informáciu Ministerstva spravodlivosti SR podľa § 9 zákona č. 400/2015 Z.z. (verejne dostupná na <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/PI/2021/68>) o pripravovanom právnom predpise, ktorým je návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z.z., pričom základným cieľom právnej úpravy je o.i. zrevidovať právnu úpravu jednotlivých prípadov zodpovednosti štátu za škodu, vrátane výslovnej legislatívnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia ako nezákonným rozhodnutím, ak sa trestné konanie neskončilo odsúdením. Z predbežnej informácie MS SR tiež vyplýva záver, že súčasná právna úprava explicitne neupravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia, ak sa trestné konanie neskončilo odsúdením, pričom rozhodovacia činnosť takúto zodpovednosť jednoznačne

a opakovane potvrdzuje. Z uvedeného je zrejme, že nová právna úprava má iba výslovne potvrdiť už ustálenú súdnu prax, ktorú uznáva i Ministerstvo spravodlivosti SR, ako ústredný orgán žalovanej, a preto iniciuje v tomto smere precizovanie právnej úpravy.

33. Podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zák.č. 514/2003 Z.z. na súde je predchádzajúce predbežné prerokovanie s príslušným orgánom (§ 15 ods. 1), čo bolo preukázané odpoveďou Generálnej prokuratúry SR zo dňa 30.11.2020, a teda táto podmienka bola splnená.

34. Pre úspešnosť v konaní o priznanie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je potrebné súčasné splnenie všetkých zákonných podmienok, a síce existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou.

35. Škodou sa rozumie ujma v majetkovej sfére poškodeného, ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi, a je teda napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým poskytnutím peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Skutočnou škodou sa rozumie majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení, v znížení, či v inom znehodnotení už existujúceho majetku poškodeného.

36. Žalobca si v konaní ako majetkovú škodu uplatnil náhradu trov konania, resp. trov právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v trestnom konaní z dôvodu, že bol zastúpený obhajcom. Oslobodenie spod obžaloby spätne znamená, že nezákonné začatie trestného stíhania vyvolalo zo strany pôvodne obvineného procesné úkony, ktoré smerovali k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov, ktoré procesné úkony by v prípade neexistencie daného rozhodnutia neboli potrebné. Náklady konania vedúceho k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby sú potom v príčinnej súvislosti s uznesením o vznesení obvinenia a boli potrebným a primeraným krokom k dosiahnutiu spravodlivosti. K vzniku majetkovej škody uplatnenej žalobcom tak prišlo v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím a štát zodpovedá za škodu, ktorá vznikla tým, že obvinený vynaložil náklady na obhajobu smerujúcu k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov nezákonného rozhodnutia na obvineného.

37. V tu prejednávanej veci tak možno konštatovať, že majetok žalobcu sa zmenšil v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia. Žalobca si ako skutočnú škodu uplatnil sumu 1.943,63 eura, ktorá výška vyplýva z vyúčtovania trov právneho zastúpenia zo dňa 27.07.2020 a ktoré trovy právneho zastúpenia súd s prihliadnutím na ich rozpis považoval za účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie žalobcu ako obžalovaného.

38. Hoci žalovaná v rámci vyjadrenia k žalobe uviedla, že nesúhlasí s uplatnenou výškou náhrady škody, a teda spochybnila výšku náhrady škody, súd takúto obranu nepovažoval za účinnú, a to s poukazom na ustanovenie § 151 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého ak strana poprie skutkové tvrdenie, uvedie vlastné tvrdenie o predmetnej skutkovej okolnosti, inak je popretie neúčinné. Žalobca v konaní predložil vyúčtovanie trov právneho zastúpenia zo dňa 27.07.2020, z ktorého vyplýva spôsob výpočtu odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času. Žalovaná však neuviedla, ktorú z jednotlivých položiek vo vyúčtovaní neuznáva a z akého dôvodu, a preto spochybnenie výšky náhrady skutočnej škody spôsobom, že celú sumu sporuje, je s poukazom na § 151 ods. 2 CSP neúčinným popretím skutkového (a listinným dôkazom preukázaného) skutkového tvrdenia žalobcu o výške skutočnej škody. Súd dodáva, že žalovaná nespochybnila uhradenie trov právneho zastúpenia zo strany žalobcu jeho obhajcovi, a preto táto skutočnosť v konaní nebola spornou.

39. Keďže v konaní bolo preukázané súčasné splnenie všetkých zákonných podmienok, a síce existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi, súd dospel k záveru, že žalobcovi vznikol proti žalovanej nárok na náhradu škody v sume 1.943,63 eura.

40. Trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, je spôsobilé vyvolať nielen vznik materiálnej škody, ale aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv, čo nakoniec predpokladá aj ustanovenie § 17 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z..

41. Žalobca si v konaní v súvislosti s nezákonným stíhaním uplatnil tiež nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme žalobca prostredníctvom právneho zástupcu

na pojednávaní doplnil, že žalobca počas daných rokov neustále prežíval frustráciu, že ako je možné v právnom štáte niečo také, ako sa mu stalo; zhoršili sa mu manželské vzťahy a narušilo mu to spoločenské vzťahy, nakoľko osoba poškodeného v trestnom konaní Ľuboš Kabát ho osočoval na sociálnych sieťach a všade sa oháňal tým, že žalobca je zločinec, čím došlo k zníženiu spoločenského postavenia žalobcu; žalobca má taktiež problémy so sústredením sa a so spánkom, nakoľko 9 rokov žil v strese, že môže byť dokonca odsúdený na trest odňatia slobody.

42. Pre rozhodnutie o existencii nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je rozhodujúce, že trestné stíhanie voči žalobcovi skončilo jeho oslobodením spod obžaloby, ktorá skutočnosť je právne porovnateľná so zrušením rozhodnutia pre nezákonnosť (viď odseky 29.-32. tohto rozsudku).

43. V prípade zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby má táto v zmysle § 17 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z. právo požadovať zodpovedajúcu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak a ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je výsledkom voľnej úvahy súdu.

44. Každá fyzická osoba má o.i. právo na ochranu svojej osobnosti, svojho života a zdravia, ako aj súkromia (§ 11 OZ), pričom súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ich rozvíjanie, čím sa naplňuje a rozvíja vlastná osobnosť danej fyzickej osoby. Nezákonné trestné stíhanie môže zasahovať do súkromného života jednotlivca, do jeho cti, dobrej povesti, preto je spôsobilé obmedziť, či porušiť aj právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, tak ako to zaručuje čl. 19 Ústavy SR.

45. Výpoveďami žalobcu a svedkov W. a W. bolo preukázané, že z dôvodu trestného stíhania nemohol žalobca spať, čo malo vplyv aj na jeho rodinný život s manželkou, pretože sa žalobca kvôli nespavosti odsťahoval do spodného bytu; bol nervózny na všetkých, stále mal potrebu o trestnom stíhaní s niekým rozprávať, z ktorého dôvodu ich matky obmedzili návštevy k nim. Z uvedeného bolo možné mať za preukázané, že nezákonné trestné stíhanie malo negatívny dopad na súkromný a rodinný život žalobcu, resp. zasiahlo do jeho osobnostných práv. V prípade problému žalobcu s prenajímaním nehnuteľnosti, ako aj v prípade osočovania žalobcu zo strany fyzickej osoby (G. N.), tieto skutočnosti (vychádzajúc z výpovedí) neboli spôsobené samotným trestným stíhaním, ale aktivitami uvedenej fyzickej osoby, a preto na tieto okolnosti súd neprihliadal. Súd sa však nestotožnil so žalovanou, že údajné narušenie rodinných vzťahov žalobcu má primárny pôvod v konaní fyzickej osoby (G. N.), keďže z výpovedí žalobcu a svedkov vyplynulo, že len samotná skutočnosť vedenia trestného stíhania proti osobe žalobcu bola dôvodom nespavosti a nervozity žalobcu, ako aj zhoršených vzťahov v rodine.

46. Aj v tejto súvislosti je potrebné odkázať na nález Ústavného súdu SR č.k. III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24.01.2017, v ktorom Ústavný súd SR poukázal na to, že „každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu (Ústavný súd Českej republiky nález sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005).“

47. Právna úprava zákona č. 514/2003 Z.z. výslovne nestanovuje spôsob výpočtu výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, určuje iba kritériá na jej určenie, aj to príkladmo („najmä“). Horná hranica výšky náhrady nemajetkovej ujmy je pritom limitovaná a nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým je v súčasnosti zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

48. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zohľadnil súd negatívny dopad trestného stíhania na žalobcu, pričom zohľadnil kritériá uvedené v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., keď prihliadol na osobu žalobcu, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje (žalobca žil usporiadaným rodinným životom, pričom predtým nebol trestne stíhaný); na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo (trvanie trestného stíhania voči osobe žalobcu 51 mesiacov); závažnosť následkov, ktoré vznikli žalobcovi v súkromnom živote (nespavosť, nervozita, zhoršené vzťahy v rodine), s tým, že súd mal za to, že v spoločenskom uplatnení žalobcovi následky nevznikli.

49. Za rozhodujúce obdobie, v rámci ktorého súd prihladal na zásahy do života žalobcu, súd považoval obdobie vedenia trestného stíhania voči žalobcovi (od vznesenia obvinenia dňa 28.10.2015 do vzatia na vedomie späťvzatia odvolania dňa 30.01.2020). Súd pritom neprihladal na obdobie pred uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 28.10.2015, keď sám žalobca špecifikoval ako začiatok vzniku ujmy nezákonné rozhodnutie zo dňa 28.10.2015 (čl. III ods. 1. žaloby), čím bol súd viazaný.

50. Súd mal za to, že vzhľadom na vyššie uvedenú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím by samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením, a preto je namieste, aby žalovaná žalobcovi uhradila aj nemajetkovú ujmu v peniazoch, keďže nie je možné ju uspokojiť inak. Súd ako primeranú určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 500,- eur za jeden rok trestného stíhania (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 11Co/66/2020-138 zo dňa 16.03.2021). Keďže trestné stíhanie trvalo od 28.10.2015 do 30.01.2020, t.j. 4 roky a 3 mesiace, súd žalobcovi priznal ako náhradu nemajetkovej ujmy celkom sumu 2.126,- eur ((500,- eur x 4 roky) + (500,- eur/12 mesiacov = 42,- eur x 3 mesiace).

51. Súd mal za to že priznaná suma nemajetkovej ujmy 2.126,- eur je primeraná následkom nezákonného rozhodnutia, keď pri určení ročnej náhrady súd zohľadnil povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania, preukázané dopady trestného stíhania na osobnostnú sféru žalobcu a okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, ale zároveň zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca z dôvodu trestného stíhania nepodstúpil žiadnu liečbu, ani nedošlo k rozpadu jeho manželského zväzku ani k nenapraviteľnému narušeniu rodinných väzieb, ale negatívne dôsledky trestného stíhania boli dočasné. Súdom určená výška priznanej náhrady za nemajetkovú ujmu pritom nevybočuje z medzí rozsahu náhrad nemajetkovej ujmy priznávaných v obdobných prípadoch, pričom súd poukazuje napr. na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 1Co/169/2018 zo dňa 06.03.2019 (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie v trvaní viac ako 3 roky vo výške 2.500,- eur); rozsudok Okresného súdu Košice II č.k. 37C/31/2014-126 zo dňa 11.07.2016 (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie v trvaní viac ako 3 roky vo výške 5.000,- eur, keď poškodený bol v dôsledku trestného stíhania o.i. aj prepustený zo služobného pomeru); rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 6C/131/2014-328 zo dňa 09.12.2015 (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie v trvaní 6 rokov vo výške 4.800,- eur, keď o.i. trestné stíhanie sa dostalo do povedomia širšej verejnosti); rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. 8C/227/2015-105 zo dňa 15.12.2015 (priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie v trvaní viac ako 5 rokov vo výške 8.500,- eur, keď poškodený lekár v dôsledku trestného stíhania opustil svoje zamestnanie). Súd dodáva, že z dôvodu, že výška nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, nebolo dôvodné žiadať od žalobcu výpočet, ktorým k ním požadovanej sume dospel.

52. Žalobca si uplatnil tiež náklady vzniknuté v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku v sume 247,96 eura, a to ako príslušenstvo pohľadávky. Hoci podľa § 18 ods. 3 zák.č. 514/2003 Z.z. náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom nie sú súčasťou trov konania, súd mal za to, uvedený nárok bolo žalobcovi potrebné priznať v zmysle ustanovenia § 121 ods. 3 OZ. V zmysle citovaného ustanovenia sú príslušenstvom pohľadávky o.i. náklady spojené s jej uplatnením. Predpokladom uplatnenia nároku na náhradu škody voči štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. v konaní pred súdom je predchádzajúce predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom (§ 15 ods. 1 zák.č. 514/2003 Z.z.). V konaní bolo preukázané, že k predbežnému prerokovaniu nároku s príslušným orgánom došlo, a to s poukazom na odpoveď Generálnej prokuratúry SR zo dňa 30.11.2020. Zároveň z uvedeného listu vyplýva, že žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku prostredníctvom právneho zástupcu, a teda bol v rámci konania o predbežnom prerokovaní nároku právne zastúpený. Nebolo tiež sporným, že žalobcovi náklady na predbežné prerokovanie nároku v zmysle trov právneho zastúpenia vo výške 247,96 eura reálne vznikli, keďže uvedené skutkové tvrdenie žalobcu žalovaná účinne nepoprela. Keďže predpokladom uplatnenia pohľadávky žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v konaní pred súdom bolo predbežné prerokovanie nároku, ktoré prebehlo, v spojitosti s ním vznikli žalobcovi účelné náklady na právne zastúpenie, je tieto potrebné považovať za náklady spojené s uplatnením pohľadávky, a žalobca má preto v zmysle § 121 ods. 3 OZ nárok na ich náhradu.

53. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov tak súd považoval žalobu za dôvodnú v časti o zaplatenie sumy 4.069,63 eura (1.943,63 + 2.126) spolu s nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky v sume

247,96 eura, preto jej súd vo výroku I. rozsudku vyhovel a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú vo výroku II. zamietol.

54. Podľa § 232 ods. 2 a 3 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.(2) Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.(3)

55. Vzhľadom na výšku istiny s príslušenstvom, ku ktorej zaplateniu zaviazal súd žalovanú, mal súd za to, že je dôvodné poskytnúť žalovanej na splatenie dlhu primeranú dlhšiu lehotu v trvaní 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

56. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

57. Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. (1) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. (2)

58. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. (1) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. (2)

59. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

60. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď žalobcovi bola z uplatnenej istiny vo výške 6.943,63 eura (náhrady škody 1.943,63 eura + náhrada nemajetkovej ujmy 5.000,- eur) s príslušenstvom vo výške 247,96 eura priznaná istina vo výške 4.069,63 eura (náhrady škody 1.943,63 eura + náhrada nemajetkovej ujmy 2.126,- eur) s príslušenstvom vo výške 247,96 eura, z čoho vyplýva plný úspech žalobcu, a to z dôvodu, že rozhodnutie o výške plnenia v časti nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. Súd tu poukazuje napr. na rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 11Co/66/2020-138 zo dňa 16.03.2021, v ktorom tunajší odvolací súd uzavrel, že „zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, keďže ho nemožno zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porovnaj nálezy Ústavného súdu sp.zn. IV. ÚS 142/2014, II. ÚS 399/2019).“ To v konečnom dôsledku znamená nárok žalobcu voči žalovanej na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 100%, o čom súd rozhodol vo výroku III. rozsudku. V konaní pritom nebol tvrdý a súd sám nezistil žiaden dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

61. Súd dodáva, že základná sadzba tarifnej odmeny advokáta bude vypočítaná z výšky súdom priznaného plnenia, keďže rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1, § 357 písm. m) CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Z.z.).